Ceturtdiena, 2021. gada 11. novembris

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

REZOLŪCIJAS

EIROPAS PARLAMENTS

P9_TA(2021)0451

Demokrātijas, mediju brīvības un plurālisma stiprināšana ES

Eiropas Parlamenta 2021. gada 11. novembra rezolūcija par demokrātijas, mediju brīvības un plurālisma stiprināšanu ES: civiltiesību un krimināltiesību aktos paredzētu pasākumu nesamērīga īstenošana, lai apklusinātu žurnālistus, NVO un pilsonisko sabiedrību (2021/2036(INI))

(2022/C 205/01)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību un jo īpaši tā 2. un 3. pantu, 4. panta 3. punktu un 5., 6., 7. un 19. pantu,

— ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD) un jo īpaši tā 70., 81., 82. 114. un 352. pantu,

— ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu ("Harta") un jo īpaši tās 11., 12., 15., 20., 47., 48. un 54. pantu,

— ņemot vērā Protokolu Nr. 1 par valstu parlamentu lomu Eiropas Savienībā un Protokolu Nr. 2 par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu, kuri pievienoti LES un LESD,

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 11. jūlija Regulu (EK) Nr. 864/2007 par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām ("Roma II") ([1]),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 12. decembra Regulu (ES) Nr. 1215/2012 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās ("Brisele I") ([2]),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 23. oktobra Direktīvu (ES) 2019/1937 par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem ([3]),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 28. aprīļa Regulu (ES) 2021/692, ar ko izveido programmu "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības" un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1381/2013 un Padomes Regulu (ES) Nr. 390/2014 ([4]),

([1]) OV L 199, 31.7.2007., 40. lpp.
([2]) OV L 351, 20.12.2012., 1. lpp.
([3]) OV L 305, 26.11.2019., 17. lpp.
([4]) OV L 156, 5.5.2021., 1. lpp.

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 28. aprīļa Regulu (ES) 2021/693, ar ko izveido programmu "Tiesiskums" un atceļ Regulu (ES) Nr. 1382/2013 ([5]),

— ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas judikatūru,

— ņemot vērā paziņojumu "Komisijas darba programma 2021. gadam. Vitāla Savienība nestabilitātes pilnā pasaulē" (COM(2020)0690),

— ņemot vērā Komisijas paziņojumu "Eiropas Demokrātijas rīcības plāns" (COM(2020)0790),

— ņemot vērā Komisijas 2020. gada 5. marta paziņojumu "Savienība, kurā valda līdztiesība: dzimumu līdztiesības stratēģija 2020.-2025. gadam" (COM(2020)0152),

— ņemot vērā Komisijas 2020. gada 30. septembra paziņojumu "2020. gada ziņojums par tiesiskumu. Tiesiskuma situācija Eiropas Savienībā" (COM(2020)0580) un tam pievienotās 27 valstu sadaļas par tiesiskuma situāciju dalībvalstīs (SWD(2020)0300-0326),

— ņemot vērā Komisijas 2020. gada 12. novembra paziņojumu "Savienība, kurā valda līdztiesība: LGBTIK līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam" (COM(2020)0698),

— ņemot vērā Komisijas ieteikumu par aizsardzības, drošības un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu žurnālistiem un citiem mediju profesionāļiem Eiropas Savienībā (C/2021/6650),

— ņemot vērā Komisijas paveikto saistībā ar 2018. gada 3. maija neleģislatīvo rezolūciju par mediju plurālismu un brīvību Eiropas Savienībā,

— ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras 2018. gada 17. janvārī publicēto ziņojumu "Problēmas, ar kurām saskaras pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kas darbojas cilvēktiesību jomā ES", 2020. gadā publicētos biļetenus par koronavīrusa pandēmijas ietekmi uz pamattiesībām ES un citus aģentūras ziņojumus, datus un instrumentus, jo īpaši Eiropas Savienības Pamattiesību informācijas sistēmu (*EFRIS*),

— ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju un jo īpaši tās 19. pantu,

— ņemot vērā citus ANO cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības instrumentus un ANO vispārējā regulārā pārskata ieteikumus un ziņojumus, kā arī ANO cilvēktiesību līguma struktūru judikatūru un Cilvēktiesību padomes īpašās procedūras,

— ņemot vērā ANO 1999. gada 8. marta Deklarāciju par cilvēktiesību aizstāvjiem,

— ņemot vērā ANO īpašā referenta mierīgas pulcēšanās un biedrošanās tiesību jautājumos ziņojumu par stratēģisko tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību (*SLAPP*) un mierīgas pulcēšanās un biedrošanās tiesībām,

— ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju, Eiropas Sociālo hartu, Eiropas Cilvēktiesību tiesas un Eiropas Sociālo tiesību komitejas judikatūru, kā arī Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas, Ministru komitejas, cilvēktiesību komisāra, Eiropas Komisijas pret rasismu un neiecietību, Nediskriminācijas, daudzveidības un iekļaušanas koordinācijas komitejas, Venēcijas komisijas un citu Eiropas Padomes struktūru konvencijas, ieteikumus, rezolūcijas, atzinumus un ziņojumus,

— ņemot vērā Eiropas Padomes 2012. gada 4. jūlija Deklarāciju par to, ka būtu vēlams ieviest starptautiskus standartus, kas vērstos pret labvēlīgākas tiesas izvēli neslavas celšanas lietās un neslavas celšanas tūrismu, lai nodrošinātu vārda brīvību,

— ņemot vērā Eiropas Padomes Ministru komitejas 2016. gada 13. aprīļa Ieteikumu dalībvalstīm par žurnālistikas aizsardzību un žurnālistu un citu mediju darbinieku drošību (CM/Rec(2016)4[1]),

([5]) OV L 156, 5.5.2021., 21. lpp.

Ceturtdiena, 2021. gada 11. novembris

— ņemot vērā Eiropas Padomes 2018. gada 28. novembra ieteikumu par nepieciešamību stiprināt pilsoniskās sabiedrības telpas aizsardzību un veicināšanu Eiropā (CM/Rec(2018)11),

— ņemot vērā Eiropas Padomes 2018. gada 7. marta ieteikumu dalībvalstīm par mediju plurālismu un mediju īpašumtiesību pārredzamību (CM/Rec(2018)1),

— ņemot vērā Eiropas Padomes Ministru konferences 2021. gada 11. jūnija rezolūciju par žurnālistu drošību,

— ņemot vērā Eiropas Padomes cilvēktiesību komisāra rakstu "Komentārs par cilvēktiesībām: laiks vērsties pret *SLAPP*", kas publicēts 2020. gada 27. oktobrī,

— ņemot vērā partnerorganizāciju 2021. gada ziņojumu Eiropas Padomes platformai žurnālistikas aizsardzības un žurnālistu drošības veicināšanai,

— ņemot vērā Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību biroja, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) pārstāvja mediju brīvības jautājumos un citu struktūru ieteikumus un ziņojumus,

— ņemot vērā ES pilsoņu tīkla 2020. gada 29. maija pētījumu "*SLAPP* ES kontekstā" ([6]),

— ņemot vērā nevalstisko organizāciju koalīcijas prasību izstrādāt pret *SLAPP* vērstu direktīvu ([7]),

— ņemot vērā 2021. gada jūnija pētījumu "*SLAPP* izmantošana žurnālistu, NVO un pilsoniskās sabiedrības apklusināšanai", ko pēc Juridiskās komitejas pieprasījuma pasūtīja Eiropas Parlamenta Politikas departaments,

— ņemot vērā Parlamenta 2020. gada 23. aprīļa brīfingu "ES mehānisma demokrātijai, tiesiskumam un pamattiesībām sniegtā Eiropas pievienotā vērtība – provizorisks novērtējums",

— ņemot vērā 2013. gada 21. maija rezolūciju par ES hartu — standartu noteikšanu attiecībā uz plašsaziņas līdzekļu brīvību Eiropas Savienībā ([8]),

— ņemot vērā 2016. gada 25. oktobra rezolūciju ar ieteikumiem Komisijai par ES mehānisma demokrātijai, tiesiskumam un pamattiesībām izveidi ([9]),

— ņemot vērā 2018. gada 19. aprīļa rezolūciju par nepieciešamību ieviest Eiropas vērtību instrumentu, ar kuru tiek atbalstītas pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kas veicina demokrātiju, tiesiskumu un pamatvērtības Eiropas Savienībā vietējā un valsts līmenī ([10]),

— ņemot vērā 2018. gada 19. aprīļa rezolūciju par pētniecisko žurnālistu aizsardzību Eiropā: slovāku žurnālista *Ján Kuciak* un *Martina Kušnírová* lieta ([11]),

— ņemot vērā 2018. gada 3. maija rezolūciju par plašsaziņas līdzekļu plurālismu un brīvību Eiropas Savienībā ([12]),

([6]) https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/ad-hoc-literature-review-analysis-key-elements-slapp_en.pdf
([7]) https://rsf.org/en/news/rsf-and-60-other-organisations-call-eu-anti-slapp-directive
([8]) OV C 55, 12.2.2016., 33. lpp.
([9]) OV C 215, 19.6.2018., 162. lpp.
([10]) OV C 390, 18.11.2019., 117. lpp.
([11]) OV C 390, 18.11.2019., 111. lpp.
([12]) OV C 41, 6.2.2020., 64. lpp.

— ņemot vērā 2018. gada 14. novembra rezolūciju par visaptveroša ES mehānisma nepieciešamību demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību aizsardzībai ([13]),

— ņemot vērā 2019. gada 13. februāra rezolūciju par pretreakciju pret sieviešu tiesībām un dzimumu līdztiesību Eiropas Savienībā ([14]),

— ņemot vērā 2019. gada 28. marta rezolūciju par stāvokli tiesiskuma un korupcijas apkarošanas jomā Eiropas Savienībā (ES), jo īpaši Maltā un Slovākijā ([15]),

— ņemot vērā 2019. gada 18. decembra rezolūciju par tiesiskumu Maltā saistībā ar nesen atklātajiem faktiem *Daphne Caruana Galizia* slepkavības lietā ([16]),

— ņemot vērā 2020. gada 15. janvāra rezolūciju par 2018. gada ziņojumu par cilvēktiesībām un demokrātiju pasaulē un Eiropas Savienības politiku šajā jomā ([17]),

— ņemot vērā 2020. gada 7. oktobra rezolūciju par ES demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānisma izveidi ([18]),

— ņemot vērā 2020. gada 25. novembra rezolūciju par mediju brīvības stiprināšanu: žurnālistu aizsardzība Eiropā, naida runa, dezinformācija un platformu nozīme ([19])

— ņemot vērā 2020. gada 26. novembra rezolūciju par pamattiesību stāvokli Eiropas Savienībā – gada ziņojums par 2018.–2019. gadu ([20]),

— ņemot vērā 2020. gada 17. decembra rezolūciju par daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam, iestāžu nolīgumu, ES Atveseļošanas instrumentu un Tiesiskuma regulu ([21]),

— ņemot vērā 2021. gada 11. marta rezolūciju par ES pasludināšanu par LGBTIK brīvības zonu ([22]),

— ņemot vērā 2021. gada 25. marta rezolūciju par Regulas (ES, *Euratom*) 2020/2092 piemērošanu (tiesiskuma nosacījumu mehānisms) ([23]),

— ņemot vērā 2021. gada 29. aprīļa rezolūciju par *Daphne Caruana Galizia* slepkavību un par tiesiskuma situāciju Maltā ([24]),

— ņemot vērā 2021. gada 19. maija rezolūciju par klimata pārmaiņu ietekmi uz cilvēktiesībām un vides aizstāvju lomu šajā jautājumā ([25]),

— ņemot vērā Reglamenta 54. pantu,

— ņemot vērā Juridiskās komitejas un Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas kopīgās apspriedes saskaņā ar Reglamenta 58. pantu,

— ņemot vērā Kultūras un izglītības komitejas atzinumu,

— ņemot vērā Juridiskās komitejas ziņojumu un Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas atzinumu (A9-0292/2021),

---

([13]) OV C 363, 28.10.2020., 45. lpp.
([14]) OV C 449, 23.12.2020., 102. lpp.
([15]) OV C 108, 26.3.2021., 107. lpp.
([16]) OV C 255, 29.6.2021., 22. lpp.
([17]) OV C 388, 13.11.2020., 100. lpp.
([18]) OV C 395, 29.9.2021., 2. lpp.
([19]) OV C 425, 20.10.2021., 28. lpp.
([20]) OV C 425, 20.10.2021., 107. lpp.
([21]) OV C 445, 29.10.2021., 15. lpp.
([22]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0089.
([23]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0103.
([24]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0148.
([25]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0245.

Ceturtdiena, 2021. gada 11. novembris

A. tā kā tiesības uz vārda brīvību, informāciju un sabiedrības līdzdalību ir viens no demokrātiju stūrakmeņiem; tā kā vārda brīvība ir nepieciešama, lai īstenotu pārredzamības un pārskatatbildības principus; tā kā sabiedrības līdzdalība, fiziskām vai juridiskām personām iesaistoties sabiedrības interešu jautājumos, var izpausties dažādos veidos; tā kā sabiedrības līdzdalība varētu ietvert publisku kontroli un sabiedrības informēšanu tiešsaistē un bezsaistē, piemēram, žurnālistu paziņojumus, publikācijas vai darbus, tostarp redakcionālo saturu, paziņojumus, publikācijas vai politiska, zinātniska, akadēmiska, mākslinieciska, komentāra vai satīriska rakstura darbus, tostarp, ja attiecīgās personas cita starpā ir publiski pārbaudāmas personas, ņemot vērā plašākas intereses izvērst atklātu diskusiju par politiskiem jautājumiem; tā kā publikācijām, kas sniedz ieguldījumu debatēs par sabiedrības interešu vai vispārējas nozīmes jautājumiem, ir augstāks aizsardzības slieksnis; tā kā pieņemamās kritikas robežas ir plašākas publisku personību, jo īpaši politiķu un valsts amatpersonu, gadījumā;

B. tā kā neatkarīga, objektīva, profesionāla un atbildīga žurnālistika un piekļuve plurālistiskai informācijai ir galvenie demokrātijas pīlāri; tā kā informācija, ziņojumi, atzinumi, pretenzijas, argumenti un citi paziņojumi, ko sniedz pilsoniskā sabiedrība, ir vitāli svarīgi jebkuras demokrātijas uzplaukumam; tā kā pilsoniskās sabiedrības darbības iespēju samazināšanās dažās valstīs ir kļuvusi par aizvien satraucošāku jautājumu un var negatīvi ietekmēt demokrātiju; tā kā neatkarīgai un kvalitatīvai žurnālistikai un pilsoniskās sabiedrības organizācijām ir izšķiroša nozīme kā demokrātijas un tiesiskuma sargātājiem, jo tām ir pilnvaras saukt pie atbildības vainīgos un cīnīties pret dezinformāciju un maldinošu informāciju, kā arī ārvalstu politisko iejaukšanos un manipulācijām;

C. tā kā pēdējos gados žurnālisti un mediju dalībnieki Eiropā un ārzemēs arvien vairāk tiek iebiedēti, pakļauti fiziskiem uzbrukumiem un nogalināti sava darba dēļ, jo īpaši, ja tā uzmanības centrā ir ļaunprātīga varas izmantošana, korupcija, pamattiesību pārkāpumi un noziedzīgas darbības; uzsver, ka vārda brīvības efektīvai īstenošanai nepieciešama virkne pozitīvu pasākumu žurnālistu aizsardzībai, kas cita starpā ietver dzīvības aizsardzību un slepkavību izmeklēšanu, kā arī viņu informācijas avotu efektīvu aizsardzību; norāda, ka minētie draudi nav tikai vardarbīga rakstura draudi un žurnālisti tiek iebiedēti arī, izdarot juridisku, politisku, sociālkulturālu un ekonomisku spiedienu;

D. tā kā tiesības uz vārda brīvību ir pamattiesības, kas ir jāīsteno godprātīgi un atbildīgi, ņemot vērā cilvēku pamattiesības iegūt objektīvu informāciju, kā arī respektējot katras personas pamattiesības uz reputācijas [26] un privātuma aizsardzību; tā kā šo tiesību kolīziju gadījumā ikvienai pusei jābūt piekļuvei tiesām gadījumā, ja situācija netiek atrisināta samierināšanas ceļā;

E. tā kā stratēģiskā tiesvedība pret sabiedrības līdzdalību (*SLAPP*) ir tiesvedība vai citas tiesiskas darbības (piemēram, rīkojumi, aktīvu iesaldēšana), ko iniciē gan privātpersonas un privātas vienības, gan arī amatpersonas, publiskās iestādes un publiski kontrolētas vienības un ko vērš pret vienu vai vairākām personām vai grupām, izmantojot dažādus — galvenokārt civiltiesiskus un krimināltiesiskus — juridiskos pamatus, kā arī šādu darbību draudi, lai atturētu no Savienības un valstu tiesību aktu pārkāpumu, korupcijas vai citas ļaunprātīgas prakses izmeklēšanas un ziņošanas par šādiem gadījumiem vai lai bloķētu un citādi kavētu sabiedrības līdzdalību; tā kā tas tiešā, negatīvā veidā ietekmē demokrātisko līdzdalību, sabiedrības noturību un dialogu un ir pretrunā LES 2. pantā nostiprinātajām vērtībām;

F. tā kā sabiedrības līdzdalība ietver (bet neaprobežojas tikai ar šeit uzskaitīto) to, ka tiek izmeklēti un nodoti atklātībai sabiedrības interešu jautājumi, tostarp par praksi, kas apdraud pamattiesības un pamatbrīvības, demokrātiju, tiesiskumu vai labu pārvaldību, un par šiem sabiedrības interešu jautājumiem tiek runāts un ziņots, un iesaistīšanos aizstāvībā, īstenojot pilsoņu brīvības, piemēram, biedrošanās brīvību, mierīgas pulcēšanās brīvību un vārda un informācijas brīvību;

G. tā kā personas, pret kurām tiek vērstas *SLAPP*, visbiežāk tiek iesūdzētas par to, ka tās ar tiešsaistes vai bezsaistes izteiksmes veidu palīdzību pauž kritisku viedokli par privātpersonu un vienību, kā arī amatpersonu, publisku iestāžu un publiski kontrolētu vienību rīcību vai pauž nosodījumu par to pārkāpumiem, vai — atriebjoties par to iesaistīšanos kampaņās, tiesas prāvās, darbībās vai protestos; tā kā *SLAPP* ir bieži raksturīgi prasījumi, kam trūkst juridiska pamata,

[26] Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 10. pants.

kas ir acīmredzami nepamatoti un kas izrāda varas nelīdzsvarotību un tiesību vai procesa ļaunprātīgu izmantošanu, prasītājam iesniedzot pārmērīgus prasījumus jautājumos, kuros atbildētājam ir juridiski aizsargātas tiesības, un tādējādi izmantojot tiesas procesu citiem nolūkiem, nevis lai patiesi īstenotu tiesības;

H. tā kā saskaņā ar informāciju, ko sniegušas pilsoniskās sabiedrības organizācijas, akadēmisko aprindu pārstāvji, juristi un cietušie, kas strādā ar šo jautājumu, *SLAPP* lietas kļūst sarežģītākas un efektīvākas, un viena no izmantotajām metodēm ir tāda, ka pret vienu un to pašu personu par vienu un to pašu jautājumu tiek uzsāktas vairākas tiesvedības, un tas nozīmē, ka šai personai visās šajās lietās ir vajadzīga aizstāvība un tās visas ir jāizskata vienlaicīgi un paralēli, kas nesamērīgi palielina izmaksas; tā kā *SLAPP* lietās par pamatojumu bieži vien tiek norādīta goda aizskaršana, apmelošana vai neslavas celšana, kas lielākajā daļā dalībvalstu joprojām ir noziedzīgi nodarījumi, un tā kā pret *SLAPP* upuriem tiek izvirzītas kriminālapsūdzības un vērsta civiltiesiskās atbildības prasība, kas it kā attiecas uz vienu un to pašu rīcību; tā kā ar *SLAPP* bieži tiek pārkāptas Hartā atzītās personas tiesības uz aizstāvību, iespējams, ietekmējot arī viņu tiesības uz taisnīgu tiesu un nevainīguma prezumpciju;

I. tā kā apstāklis, ka Savienībā nav konsekventas un visaptverošas juridiskās un tiesiskās pieejas, neļauj ātri identificēt *SLAPP* prāvas un sekmīgi vērsties pret tām; tā kā aizsardzības līmenis pret *SLAPP* prāvām dalībvalstīs joprojām ir ļoti sadrumstalots, un tas negatīvi ietekmē juridisko noteiktību un *SLAPP* upuru tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību; tā kā, izstrādājot tiesību aktus pret *SLAPP*, viens no lielākajiem izaicinājumiem ir jautājums, kā novērst ļaunprātīgas prasības, neskarot prasītāja tiesības, kas izriet no dalībvalstu konstitūcijām un saistībām saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un Eiropas Cilvēktiesību konvenciju;

J. tā kā liecības rāda, ka *SLAPP* ir kļuvušas aizvien izplatītākas, kā to apliecina daudzi gadījumi visā Savienībā, piemēram, pētnieciskās žurnālistes *Daphne Caruana Galizia* šausminošais gadījums, kad saskaņā ar ziņoto dienā, kad notika tik ļoti nosodītā viņas slepkavība, proti 2017. gada 16. oktobrī, pret viņu vairākās juridsdikcijās bija ierosinātas 47 civillietas un krimināllietas par neslavas celšanu (kā rezultātā tika iesaldēti viņas aktīvi), un viņas mantinieki vēl joprojām turpina atbildēt tiesas prāvās; tā kā citi ilustratīvi un satraucoši gadījumi, kuros notiek vēršanās pret neatkarīgiem žurnālistiem un medijiem, ir *Realtid Media*, kam atkārtoti draudēja tiesvedība citā jurisdikcijā, nevis tajā, kurā bija notikusi attiecīgā ziņošana, un *Gazeta Wyborcza*, ko joprojām regulāri iesūdz vairākas valsts iestādes un amatpersonas;

K. tā kā *SLAPP* bieži vien izmanto valsts iestādes un to sabiedrotie, piemēram, valsts finansēti mediji, valsts finansētas NVO vai valstij piederoši uzņēmumi;

L. tā kā *SLAPP* izmantošanas prakse var būt instruments mediju plurālisma sistēmiskai darbības samazināšanai, ierobežojot neatkarīgu mediju darbu; tā kā *SLAPP* tiek apzināti ierosināta ar nodomu padarīt tiesvedību atbildētājiem dārgu, ilgstošu un sarežģītu, tostarp cenšoties tos iebiedēt un izsmelt to finanšu un psiholoģiskos resursus; tā kā *SLAPP* negatīvi ietekmē ne tikai personas, kas no tās cietušas, bet arī viņu ģimenes un plašāku sabiedrības līdzdalību;

M. tā kā no *SLAPP* cietuši žurnālisti, izdevēji un mediju organizācijas, akadēmisko aprindu pārstāvji, NVO, pilsoniskās sabiedrības un citas sabiedrības līdzdalībā iesaistītās personas, piemēram, tās, kas nodarbojas ar cilvēktiesību un vides jautājumiem;

N. tā kā *SLAPP* Savienībā bieži vien ir pārrobežu raksturs un tāpēc par tām tiek ziņots ar novēlošanos vai sniedzot nepietiekamu informāciju, kas ir apliecināts daudzos gadījumos, bieži vien saistībā ar cilvēktiesību un vides aizsardzības, finanšu krāpšanas un/vai korupcijas lietām, kad tās ir nepārprotams mēģinājums aizkavēt informācijas publicēšanu, apturot vai diskreditējot atsevišķu žurnālistu un izdevēju struktūru darbu, tādējādi liedzot iedzīvotājiem tiesības uz informāciju un ietekmējot arī mediju plurālismu, brīvību un daudzveidību; tā kā *SLAPP* un *SLAPP* draudus pret sabiedriskajiem uzraugiem Savienībā var ierosināt arī personas trešās valstīs un trešo valstu tiesās;

O. tā kā iekšzemes *SLAPP* lietas dalībvalstīs arvien biežāk izmanto, lai ierobežotu vārda brīvību un tiesības uz informāciju, samazinot *SLAPP* upuru rīcības iespējas, paļaujoties uz to, ka viņi būs spiesti tērēt savus psiholoģiskos resursus un finansiālos līdzekļus un tādējādi piespiežot viņus atteikties no sabiedrības interešu jautājumu nodošanas atklātībā;

P. tā kā tas, ka nevienā dalībvalstī nav tiešu tiesību aktu par *SLAPP*, un šajā kontekstā pastāv bieži vien neviennozīmīgi un plaši definēti valstu noteikumi par neslavas celšanu, kā arī bargi sodi, tostarp krimināsodi, būtiski veicina to, ka pieaug šo ļaunprātīgo tiesvedību skaits un attiecīgi tiek iebiedēti tie, pret kuriem šīs tiesvedības tiek vērstas;

Q. tā kā krimināatbildības noteikšana žurnālistiem par viņu darbu ir īpaši nopietna problēma; tā kā 23 dalībvalstīs joprojām pastāv neslavas celšanas noziedzīga nodarījuma jēdziens, lai gan ANO, Eiropas Padome, EDSO, tādas prestižas NVO kā, piemēram, *Index on Censorship*, Starptautiskais preses institūts un Žurnālistu aizsardzības komiteja, kā arī citas organizācijas ir atkārtoti aicinājušas to atcelt;

R. tā kā ieteikuma tiesību pasākumi ir atzinīgi vērtējami atbalsta pasākumi, kas papildina tiesību akta priekšlikumu un dažu pašlaik spēkā esošo starptautisko privāttiesību pārskatīšanu, tomēr tie paši par sevi nenodrošina pilnīgu tiesisko aizsardzību;

S. tā kā informētības palielināšanai par *SLAPP* ir izšķiroša nozīme, lai pievērstu gan sabiedrības, gan juridisko profesiju pārstāvju, jo īpaši tiesnešu un juristu, uzmanību šim jautājumam;

T. tā kā gadījumos, kad *SLAPP* prāvas ierosina publiskā sektora amatpersonas, valsts iestādes vai valsts kontrolētas struktūras, piemēram, valsts uzņēmumi, tās kļūst par instrumentu politiskās varas īstenošanai un kaitējums personām, kas cietušas no *SLAPP*, var būt vēl lielāks,

Ietekme uz pamattiesībām un tiesiskumu

1. uzsver, ka *SLAPP* ir tiešs kaitniecisks uzbrukums iespējai izmantot pamattiesības un brīvības un tās mērķis, tostarp izmantojot žurnālistu pašcenzūru, ir apklusināt sabiedriskās domas un pausto uzskatu dažādību; uzsver, ka pamattiesības un demokrātija ir saistītas ar tiesiskuma ievērošanu un ka mediju brīvības un sabiedriskās demokrātiskās līdzdalības, tostarp vārda, informācijas, pulcēšanās un biedrošanās brīvības, ierobežošana apdraud Savienības vērtības, kas nostiprinātas LES 2. pantā; uzskata, ka *SLAPP* īpaši rada pamatu bažām, ja tās tiek tieši vai netieši finansētas no valsts budžeta un ja tās ir apvienotas ar citiem netiešiem un tiešiem valsts pasākumiem pret neatkarīgiem medijiem, neatkarīgu žurnālistiku un pilsonisko sabiedrību; atzinīgi vērtē to, ka 2020. gada ziņojuma par tiesiskumu mediju brīvības un plurālisma vērtējumā ir minētas *SLAPP* visā Savienībā, un ka šajā ziņojumā ir norādīti konkrēti pasākumi un paraugprakse to apkarošanā; prasa turpmākajos gada ziņojumos iekļaut rūpīgu mediju un jo īpaši pētnieciskās žurnālistikas tiesiskās vides novērtējumu un rūpīgāk izskatīt izaicinājumus, kas ietekmē žurnālistus un pilsonisko sabiedrību, un to, cik lielā mērā *SLAPP* var ietekmēt šīs personas; uzsver, ka *SLAPP* apdraud brīvus un plurālistiskus medijus; aicina Komisiju arī izdot konkrētām valstīm adresētus ieteikumus un novērtēt to progresu, tostarp jautājumos, kas attiecas uz mediju brīvības situāciju dalībvalstīs;

2. pauž bažas par pilsoniskās sabiedrības organizāciju darbības iespēju mazināšanos un draudiem, ar ko saskaras žurnālisti, kuri ziņo par svarīgiem sabiedrības interešu jautājumiem un kritizē ietekmīgus sabiedrības locekļus, un par to, ka *SLAPP* aizvien vairāk tiek izmantotas, lai apklusinātu un iebiedētu personas, pret kurām *SLAPP* tiek vērstas; mudina dalībvalstis iekļaut valstu mācību programmās medijpratību un kritisko domāšanu un šajā jautājumā cieši sadarboties ar žurnālistiem visos sabiedrības līmeņos, jo īpaši ar jauniešiem un personām, kas ir neizsargātas pret maldinošu informāciju, dezinformāciju un manipulēšanu; atzinīgi vērtē to, ka programmas "Radošā Eiropa" starpnozaru sadaļā ir ieviestas jaunas darbības mediju brīvības, kvalitatīvas žurnālistikas un medijpratības uzlabošanai;

3. atgādina, ka valstu pienākums veicināt vārda, miermīlīgas pulcēšanās un biedrošanās brīvības tiesību īstenošanu ietver pienākumu izveidot un uzturēt labvēlīgu vidi sabiedrības līdzdalībai un sabiedriskajiem uzraugiem; uzsver, ka ir svarīgi, lai visas sabiedrības līdzdalībā iesaistītās personas varētu brīvi darboties, nebaidoties no tā, ka varētu tikt pakļautas jebkādiem draudiem, iebiedēšanai vai vardarbībai; uzsver, ka dalībvalstīm ir arī jāgarantē žurnālistu tiesības aizsargāt savus avotus;

Ietekme uz iekšējo tirgu

4. uzsver, ka arī sabiedrības līdzdalībai ir svarīga nozīme iekšējā tirgus pareizā darbībā, kā arī Savienības tiesību aktu un politikas virzienu īstenošanā, jo bieži vien ar sabiedrības līdzdalību tiek publiskoti Savienības tiesību aktu, tostarp pamattiesību, pārkāpumi, korupcija un cita ļaunprātīga prakse, kas apdraud iekšējā tirgus pienācīgu darbību; uzsver, ka aizsardzības pasākumiem pret *SLAPP* ir būtiska nozīme, lai novērstu riskus, ko šī ļaunprātīgā prakse rada ES tiesību aktu un politikas virzienu izpildei;

5. uzsver, ka *SLAPP* izmantošana negatīvi ietekmē personu un organizāciju, kas iesaistās sabiedrības līdzdalībā un ir neaizsargātas pret šādām prasībām, iespējas izmantot iekšējā tirgus brīvības, jo tas, ka dažās dalībvalstīs trūkst tāda paša līmeņa aizsardzības pret šīm prasībām, var atturēt šīs personas un organizācijas droši darboties visā Savienībā; turklāt uzsver, ka *SLAPP* lietas vai *SLAPP* draudi ir pretrunā tiesību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu brīvas aprites faktiskai īstenošanai, jo tām ir atturoša ietekme, it īpaši attiecībā uz žurnālistiem, kuri varētu īstenot pašcenzūru, nevis ziņot par sabiedrības interešu jautājumiem citās dalībvalstīs tāpēc, ka pēc tam riskētu saskarties ar *SLAPP* dažādās un nepazīstamās tiesību sistēmās;

6. vērš uzmanību uz to, ka mediju plurālisms ir pakļauts riskam, ja mazo mediju pakalpojumu sniedzēju pastāvēšanu ietekmē apzināti draudi par nesamērīgu kaitējumu no prasītāju puses, izmantojot tā dēvēto neslavas celšanas tūrismu;

7. šajā sakarībā uzskata, ka, veicinot Savienības tiesību aktu izpildi un saglabājot valstu tiesu sistēmu un tiesu iestāžu sadarbības kopējās telpas efektīvu darbību, aizsardzība pret *SLAPP* būtiski veicinātu iekšējā tirgus pienācīgu darbību;

Ietekme uz tiesu sistēmām

8. norāda, ka *SLAPP* ne tikai nopietni apdraud tiesu iestāžu pieejamību personām, pret kurām *SLAPP* tiek vērstas, un tādējādi tiesiskumu, bet arī ir dalībvalstu tiesu sistēmu un tiesiskā regulējuma ļaunprātīga izmantošana, jo īpaši kavējot dalībvalstu spēju sekmīgi risināt pašreizējās kopīgās problēmas, kas izklāstītas rezultātu apkopojumā tiesiskuma jomā, piemēram, tiesvedības ilgumu un tiesu sistēmu kvalitāti, kā arī lietu skaita pārvaldību un neizskatīto lietu uzkrāšanos; atgādina, ka pienācīgi funkcionējoša un neatkarīga tiesu sistēma bez nepamatotas kavēšanās pieņem spriedumus un pārvalda tiesu resursus, lai maksimāli palielinātu efektivitāti, un ka tas ir iespējams tikai tad, ja tiesneši un tiesu iestādes pilda savus pienākumus pilnīgi neatkarīgi un objektīvi un netiek apgrūtināti ar tādu nepamatotu prasību izskatīšanu, kuras vēlāk tiek noraidītas kā ļaunprātīgas un kurām nav juridiska pamata; uzskata, ka šāda *SLAPP* agrīna izbeigšana varētu balstīties uz objektīviem kritērijiem, piemēram, prasītāja ierosināto tiesas prāvu vai celto prasību skaitu un raksturu, izvēli attiecībā uz jurisdikciju un lietai piemērojamajiem tiesību aktiem vai skaidri izteikta un apgrūtinoša spēku samēra trūkumu starp prasītāju un atbildētāju; tādēļ uzsver, ka *SLAPP* nopietni kavē tiesu iestāžu efektīvu pieejamību, iespējams, apdraudot tiesības uz taisnīgu tiesu;

9. uzsver, ka tiesu neatkarība ir tiesu lēmumu pieņemšanas neatņemama sastāvdaļa un tā ir prasība, kas izriet no LES 19. pantā nostiprinātā efektīvas tiesiskās aizsardzības principa; pauž bažas par dažu dalībvalstu valdību centieniem vājināt varas dalījumu un tiesu iestāžu neatkarību, kā arī izmantot *SLAPP*, lai apklusinātu kritiskus viedokļus;

10. uzsver, ka valstu tiesu sistēmu neatkarībai, kvalitātei un efektivitātei ir izšķiroša nozīme, lai panāktu efektīvu tiesiskumu; uzsver, ka juridiskās palīdzības pieejamība un tiesas nodevu apmērs var būtiski ietekmēt tiesu iestāžu pieejamību; uzsver, ka Hartai ir tāds pats juridiskais spēks kā Līgumiem; norāda, ka saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas norādījumiem Hartu dalībvalstu tiesu iestādes piemēro tikai tad, kad tiek īstenoti Savienības tiesību akti, tomēr, lai veicinātu kopēju tiesību, tiesu un tiesiskuma kultūru, ir svarīgi, lai Hartā nostiprinātās tiesības vienmēr tiktu ņemtas vērā;

Naida runa

11. uzsver, ka pēdējos gados naida runa un diskriminācija medijos, gan tiešsaistē, gan bezsaistē, kā arī kibervardarbība pret žurnālistiem, NVO, akadēmisko aprindu pārstāvjiem, tiesību aizstāvjiem un citiem pilsoniskās sabiedrības dalībniekiem, tostarp tiem, kas aizstāv LGBTIK tiesības, dzimumu līdztiesības jautājumus, reliģiju vai ticību, ir kļuvusi

arvien izplatītāka, tādējādi apdraudot mediju brīvību, vārda, informācijas un pulcēšanās brīvību, kā arī sabiedrības drošību; atgādina, ka naida runa tiešsaistē var kūdīt uz vardarbību bezsaistē; atgādina, ka ir jāpopularizē Komisijas rīcības kodekss cīņai pret nelikumīgiem naidīgiem izteikumiem tiešsaistē; uzsver, ka ar saturu saistītos aspektos žurnālistes sievietes saskaras ar tādu pašu spiedienu kā kolēģi, tomēr biežāk cieš no seksuālas vardarbības un aizskarošas izturēšanās;

12. uzsver to, ka svarīga nozīme ir kopīgiem Eiropas standartiem un koordinētai pieejai attiecībā uz rīcību saistībā ar naida runu, jo īpaši tiešsaistes vidē;

Pašreizējais stāvoklis Savienībā

13. uzsver, ka *SLAPP* bieži vien ir nepamatotas, frivolas vai balstītas uz pārspīlētām un nereti ļaunprātīgām prasībām un ka tās netiek ierosinātas, lai panāktu labvēlīgu tiesas iznākumu, bet gan lai iebiedētu, profesionāli diskreditētu, aizskartu, nogurdinātu, psiholoģiski ietekmētu vai pakļautu upurus finanšu resursu tēriņiem ar galīgo mērķi šantažēt un piespiest tos apklust, izmantojot pašu tiesas procesu; uzsver, ka *SLAPP* rada ne tikai finansiālu slogu, bet arī smagas psiholoģiskas sekas upuriem un viņu ģimenes locekļiem, ko vēl vairāk pastiprina tas, ka ģimenes locekļi var arī būt spiesti mantot dalību šajās ļaunprātīgajās procedūrās pēc upuru nāves; norāda, ka *SLAPP* rada lielu atturošu ietekmi, kas bieži noved pie pašcenzūras, apspiežot līdzdalību demokrātiskajā dzīvē, kā arī atturot citus no ziņošanas par līdzīgiem jautājumiem, no karjeras šajās profesijās vai no attiecīgo saistīto darbību veikšanas;

14. norāda, ka *SLAPP* lietu ierosinātāji galvenokārt izmanto, tostarp ļaunprātīgi, krimināllikumus par neslavas celšanu, civillietas par neslavas celšanu, reputācijas aizsardzību vai intelektuālā īpašuma tiesības, piemēram, autortiesības; tomēr norāda, ka sabiedrības līdzdalības apklusināšanai tiek ļaunprātīgi izmantota arī virkne citu instrumentu, piemēram, ar darbu saistītas sankcijas (atlaišana), krimināllapsūdzības par krāpšanu nodokļu jomā, nodokļu revīzijas procedūras un datu aizsardzības noteikumi;

15. pauž nožēlu par to, ka dažkārt žurnālisti samaksā ar savu dzīvību par to, ka gluži vienkārši dara savu darbu un sargā mūsu demokrātisko sistēmu;

16. uzsver, ka kopīga *SLAPP* iezīme ir nelīdzsvarots varas sadalījums starp prasītāju un atbildētāju, jo īpaši finanšu resursu ziņā, un neprognozējami apjomīgas zaudējumu atlīdzināšanas prasības tādās lietās kā neslavas celšana;

17. saistībā ar šo problēmu uzsver, ka visās dalībvalstīs trūkst tiesību aktu par minimāliem aizsardzības pasākumiem, ar kuriem cilvēki tiktu aizsargāti pret *SLAPP* un ar kuriem tiktu nodrošināta pamattiesību ievērošana dalībvalstīs; uzsver, ka tiesu iestāžu neatkarība ir ārkārtīgi svarīga, lai neļautu valdību, publisko struktūru un publisko iestāžu locekļiem sekmīgi izvērst *SLAPP* pret cilvēkiem un organizācijām, kas leģitīmi piedalās publiskajās debatēs; šajā sakarībā norāda, ka ir vajadzīgi konkrēti pasākumi, lai izveidotu un uzturētu drošu vidi žurnālistiem un mediju darbiniekiem; aicina dalībvalstis garantēt mediju plurālismu un nodrošināt mediju īpašumtiesību pārredzamību; aicina Komisiju un dalībvalstis ar gaidāmo Mediju brīvības tiesību aktu izstrādāt vērienīgu, stabilu un pilnīgu tiesisko regulējumu; atzīst, ka digitālā pāreja ir būtiski mainījusi mediju vidi; aicina visas dalībvalstis strauji īstenot Direktīvu 2010/13/ES par to, lai koordinētu dažus dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētus noteikumus par audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu (Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva) ([27]), kas pārskatīta 2018. gadā, un visus pārskatīšanas rezultātā ieviestos grozījumus; atzinīgi vērtē Eiropas Audiovizuālo mediju pakalpojumu regulatoru grupas (*ERGA*) izveidi un mudina uz sadarbību starp audiovizuālās jomas regulatīvajām iestādēm iekšējā tirgū, kā arī ar citām regulatīvajām iestādēm, kas ir svarīgas tiešsaistes ziņu pasākumiem;

18. apzinās, ka *SLAPP* lietās cietušajiem vai iespējamiem upuriem, kas pašlaik saņem gan finansiālu, gan psiholoģisku palīdzību no citiem kolēģiem, kuri ir saskārušies ar līdzīgām tiesas prāvām vai kuriem ir zināšanas par *SLAPP* lietu raksturīgajām īpašībām un procedūru, lai jaunie upuri saprastu un, iespējams, pat apstrīdētu pret viņiem uzsākto tiesvedību; tomēr uzskata, ka, lai gan šāds atbalsts ir vērtējams atzinīgi, tas ir nepietiekams un ka ir jāievieš turpmāki pasākumi;

([27]) OV L 95, 15.4.2010., 1. lpp.

19. atzinīgi vērtē pilsoniskās sabiedrības svarīgo un lietderīgo darbu informētības par *SLAPP* kaitīgo ietekmi uzlabošanā, kā arī atbalstu, ko tā sniedz cietušajiem un potenciālajiem *SLAPP* upuriem;

20. pauž satraukumu par to, ka Covid-19 pandēmija ir ietekmējusi visu mediju nozari, jo īpaši samazinoties ieņēmumiem un pasliktinoties žurnālistu darba apstākļiem, tādējādi, iespējams, palielinot viņu neaizsargātību pret *SLAPP*; brīdina, ka koronavīrusa izraisīto ārkārtas situāciju valdības ir izmantojušas kā ieganstu, lai īstenotu dažādus vārda brīvību ierobežojošus pasākumus;

SLAPP citur pasaulē

21. pauž nožēlu par to, ka neviena dalībvalsts līdz šim nav pieņēmusi mērķtiecīgus tiesību aktus, lai nodrošinātu aizsardzību pret *SLAPP*; tomēr norāda, ka pret *SLAPP* vērstie tiesību akti ir īpaši labi izstrādāti dažos Amerikas Savienoto Valstu un Kanādas štatos, kā arī Austrālijā; mudina Komisiju analizēt pret *SLAPP* vērsto paraugpraksi, ko pašlaik piemēro ārpus ES un kas varētu sniegt vērtīgu iedvesmu Savienības leģislatīvajiem un neleģislatīvajiem pasākumiem šajā jomā; uzsver to, ka, apņemoties ievērot pašlaik spēkā esošos visvērienīgākos tiesību aktus un labāko praksi, kas atturētu no *SLAPP* izmantošanas Savienībā, ir svarīga kopēja Savienības nostāja;

Nepieciešamība rīkoties likumdošanas jomā

22. piekrīt daudzajām pilsoniskās sabiedrības organizācijām, akadēmisko aprindu pārstāvjiem, praktizējošiem juristiem un cietušajiem, kuri norāda uz nepieciešamību veikt likumdošanas pasākumus, lai risinātu pieaugošo problēmu saistībā ar *SLAPP*; tādēļ prasa steidzami grozīt regulas "Brisele I" un "Roma II", lai izvairītos no neslavas celšanas tūrisma jeb labvēlīgākās tiesas izvēles, nosakot, ka kompetentajai tiesai un tiesību aktiem, kas piemērojami sūdzībām par krimināllietām vai civillietām par neslavas celšanu, kaitējumu reputācijai vai reputācijas aizsardzību, principā vajadzētu būt tās vietas tiesai, kurā atrodas apsūdzētā pastāvīgā dzīvesvieta, tostarp ieviest vienotu un paredzami piemērojamu tiesību kolīziju normu attiecībā uz neslavas celšanu; steidzami prasa Komisijai iesniegt priekšlikumus saistošiem Savienības tiesību aktiem par kopējiem un efektīviem aizsardzības pasākumiem personām, kas cietušas no *SLAPP* visā Savienībā, tostarp direktīvai, ar ko nosaka minimālos standartus aizsardzībai pret *SLAPP*, ievērojot tiesības un principus, kas nostiprināti Hartā; uzskata, ka bez šādas likumdošanas rīcības *SLAPP* turpinās apdraudēt demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesības uz vārda, biedrošanās un mierīgas pulcēšanās un informācijas brīvību Savienībā; pauž bažas par to, ka, ja pasākumi attiecas tikai uz tiesas prāvām par neslavas celšanu, pēc prasītāju Eiropas Savienībā vai ārpus tās iniciatīvas joprojām var tikt izmantotas darbības citās civillietās vai kriminālprocesos;

Juridiskais pamats

23. apstiprina, ka Savienības līmeņa likumdošanas pasākumu pamatā varētu būt LESD 81. pants (par pārrobežu sadarbību civillietās) un LESD 82. pants (par krimināllietām) un atsevišķi LESD 114. pants, lai aizsargātu sabiedrības līdzdalību nolūkā nodrošināt pienācīgu iekšējā tirgus darbību, radot iespēju atklāt korupciju un citu ļaunprātīgu praksi; apgalvo, ka pēdējais minētais pasākums varētu attiekties arī uz *SLAPP*, ar to saprotot tiesvedību, kura tiek izmantota citiem mērķiem, nevis tiesību patiesai aizstāvēšanai vai īstenošanai un ar kuru tiek mēģināts novērst izmeklēšanu un ziņošanu par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem, izmantojot līdzīgu pieeju tai, kuras rezultātā tika pieņemta Direktīva (ES) 2019/1937 ("Trauksmes cēlēju direktīva"); uzskata, ka iepriekš minētie juridiskie pamati varētu attiekties uz *SLAPP*, kas ietver gan kriminālprocesus, gan civilprocesus, tomēr katrā gadījumā izmantojot atsevišķus likumdošanas instrumentus; prasa nodrošināt efektīvus aizsardzības pasākumus pret *SLAPP* visā Savienībā, pamatojoties uz šiem Komisijas priekšlikumiem, kā arī dalībvalstu rīcību, lai šos aizsardzības pasākumus piemērotu arī iekšzemes lietām;

Vispārīgi aizsardzības noteikumi un civiltiesības

24. uzskata, ka ir būtiski pieņemt likumdošanas pasākumu, ar ko tiek aizsargāta *SLAPP* upuru loma Savienības tiesību aktu pārkāpumu novēršanā, ziņošanā un informēšanā par tiem un iekšējā tirgus pienācīgas darbības un pamattiesību pilnīgas ievērošanas nodrošināšanā; mudina Komisiju iesniegt tiesību akta priekšlikumu, kurā būtu noteikti kopēji aizsardzības pasākumi personām, kas veic izmeklēšanu un ziņo par šiem sabiedrības interešu jautājumiem vai kā citādi publisko tos;

25. mudina Komisiju iesniegt priekšlikumu pasākumam, ar ko tiktu risinātas *SLAPP* lietas, piemēram, noteikumiem par *SLAPP* un citu prasību, kuru mērķis ir nepieļaut sabiedrības līdzdalību, agrīnu izbeigšanu, un uzskata, ka šajos noteikumos būtu jāiekļauj atbilstīgas sankcijas, piemēram, civiltiesiski sodi vai administratīvi sodi, ļaunprātīgu motīvu apsvēršana pat

tad, ja tiesas prāva vai prasība netiek noraidīta, izmaksas un cietušajam nodarītais kaitējums (ekonomisks, kaitējums reputācijai, psiholoģisks vai cits); uzsver, ka, iesniedzot pieteikumu par tiesvedības agrīnu izbeigšanu, būtu jāņem vērā problēmas, ar kurām saskaras personas, kas cietušas no *SLAPP*, jo īpaši pieprasot, lai prasītājs pamato, kāpēc prasība nav ļaunprātīga, liekot prasītājam segt tiesvedības izmaksas un nodrošinot juridisko un finansiālo atbalstu atbildētājam; stingri mudina dalībvalstis šādus civilprocesa aizsardzības pasākumus piemērot arī iekšzemes *SLAPP* lietām, nevis tikai pārrobežu lietām; turklāt aicina Komisiju gaidāmajā regulu "Brisele I" un "Roma II" pārskatīšanā risināt jautājumus, kas noved pie iespējas izvēlēties labvēlīgāko tiesu un pie neslavas celšanas tūrisma, vienlaikus ņemot vērā Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences veikto darbu; visbeidzot, aicina Komisiju visā Savienībā palielināt tiesnešu un prokuroru informētību par *SLAPP*, iekļaujot informāciju par nepieciešamību pēc šādu tiesas prāvu agrīnas izbeigšanas, kā arī par Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras pareizu īstenošanu attiecībā uz neslavas celšanu;

26. atgādina, ka *res judicata* princips liedz *SLAPP* ierosinātājiem iesniegt citas prasības saistībā ar tiem pašiem faktiem un pret tām pašām pusēm; uzskata, ka tiesām, izskatot iesniegumus par *SLAPP*, būtu pienācīgi jāņem vērā tas, ka puse iepriekš ir uzsākusi *SLAPP* (pat tad, ja fakti un puses nav tās pašas, bet ir līdzīgas un/vai saistītas);

27. uzskata, ka pēc regulas "Brisele I" regulas noteikumu pārskatīšanas būtu attiecīgi jāveic Lugāno konvencijas līdzvērtīga pārskatīšana, lai nodrošinātu starptautisko jurisdikcijas noteikumu saskaņotu piemērošanu civillietās un komerclietās ārpus Savienības un attiecībā uz Savienības pilsoņiem;

Krimināltiesības

28. mudina Komisiju risināt jautājumu par kriminālprocesos izskatīto *SLAPP* lietu smagumu, iesniedzot priekšlikumu, ar ko izveido pasākumus, lai nodrošinātu, ka goda aizskaršanu, apmelošanu un neslavas celšanu, kas vairākumā dalībvalstu ir noziedzīgi nodarījumi, nevar izmantot *SLAPP* ne publiskās, ne privātās apsūdzībās; uzsver Eiropas Padomes un EDSO aicinājumus atcelt krimināl atbildību par neslavas celšanu; aicina Komisiju pievērsties *SLAPP* kā tiesvedībai, ko izmanto citiem mērķiem, nevis tiesību patiesai aizstāvēšanai vai īstenošanai; norāda, ka apsūdzētajiem bieži tiek izvirzītas krimināl apsūdzības un vienlaikus pret viņiem tiek vērsta civiltiesiskās atbildības prasība, kas it kā attiecas uz vienu un to pašu rīcību, un aicina Komisiju ieviest kopējus minimālos procesuālās aizsardzības pasākumus pret šīm apvienotajām *SLAPP*;

29. atgādina, ka Hartas 47. pantā paredzētajām tiesībām uz taisnīgu tiesu ir raksturīgs un to būtību veido pušu procesuālo tiesību vienlīdzības princips administratīvajā procesā, civilprocesā un krimināl procesā; pauž bažas par to, ka varas un resursu nelīdzsvarotība starp pusēm *SLAPP* lietās apdraud pušu procesuālo tiesību vienlīdzību un tādējādi arī tiesības uz taisnīgu tiesu;

Prasītāju likumīgās intereses

30. paziņo, ka dalībvalstu tiesām ir jānodrošina pienācīgs un laicīgs process un no Savienības tiesību aktiem izrietošo likumīgo tiesību, tostarp to tiesību aizsardzība, uz ko parasti atsaucas ļaunprātīgos tiesas procesos, piemēram, tiesību aizstāvēt savu reputāciju, līdzsvarota aizsardzība un to nedrīkst apdraudēt; tādēļ uzsver, ka pret *SLAPP* vērstiem pasākumiem nevajadzētu skart likumīgas prasības tiesā un prasītāju tiesības uz tiesu pieejamību; vienlaikus aizstāv viedokli, ka ir jānovērš jebkāda tiesu sistēmu un minēto tiesību ļaunprātīga izmantošana tādā veidā, kas ir klaji pretrunā likumdevēju nodomam, piešķirot tās fiziskām vai juridiskām personām, lai garantētu tiesības uz taisnīgu tiesu; uzskata, ka šajā nolūkā ir vajadzīgi aizsardzības pasākumi ne tikai, lai aizsargātu *SLAPP* upurus, bet arī lai novērstu un sodītu pret *SLAPP* vērsto pasākumu ļaunprātīgu izmantošanu, piemēram, gadījumos, kad autoritārās valdības izmanto pret *SLAPP* vērstas klauzulas, lai aizsargātu savas valdības vadītas NVO pret likumīgiem tiesas procesiem par neslavas celšanu; norāda, ka šādas ļaunprātīgas izmantošanas novēršana ir vienlīdz nepieciešama, lai pareizi un vienveidīgi piemērotu Savienības tiesību aktus, tādējādi nodrošinot to efektivitāti;

Iespējamie ieteikuma tiesību pasākumi

31. uzsver, ka ir steidzami vajadzīgs stabils fonds, lai atbalstītu *SLAPP* upurus un viņus atbalstošas organizācijas, ar nosacījumu, ka šie līdzekļi tiek tieši izmantoti juridisko izdevumu segšanai vai juridiskās palīdzības un psiholoģiskā atbalsta sniegšanai; uzsver, ka ir svarīgi, lai *SLAPP* upuriem un potenciālajiem upuriem būtu viegli saprotama un pieejama informācija par šāda veida lietām, juridisko palīdzību un atbalstu, tostarp psiholoģisko atbalstu cietušajiem un viņu ģimenes locekļiem;

32. uzskata, ka atbalsts neatkarīgām struktūrām, kas var uzklausīt sūdzības un sniegt palīdzību potenciālajiem *SLAPP* upuriem, un pienācīga tiesnešu un juristu apmācība var būtiski veicināt zināšanu un spēju veidošanu attiecībā uz to, kā atklāt *SLAPP* kā tiesvedību, ko izmanto citiem mērķiem, nevis tiesību patiesai aizstāvēšanai vai īstenošanai, vērsties pret to un novērst *SLAPP* draudus;

33. uzskata, ka ir jāvāc dati par *SLAPP* lietām un jāuzlabo informētība par *SLAPP* raksturīgajām īpašībām un kaitīgo ietekmi;

34. atzinīgi vērtē Komisijas ieteikumu par aizsardzības, drošības un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu žurnālistiem un citiem mediju profesionāļiem Eiropas Savienībā (C/2021/6650); norāda, ka arvien vairāk tiek izmantoti ārštata darbinieki, jo īpaši jauni žurnālisti un mediju darbinieki karjeras sākumā, lai tos sūtītu uz augsta riska un konfliktu zonām; pauž bažas par nestabilajiem darba apstākļiem un drošības apstākļu pasliktināšanos, saskaņā ar kuriem ārštata darbinieki strādā augsta riska teritorijās un konflikta zonās; aicina dalībvalstis pilnībā īstenot Eiropas Padomes ieteikumu par žurnālistikas aizsardzību un žurnālistu un citu mediju jomas dalībnieku drošību;

Papildināmība ar citiem instrumentiem un rīcībpolitikām

35. uzskata, ka jaunajiem *SLAPP* apkarošanas leģislatīvajiem un neleģislatīvajiem pasākumiem būtu jāpapildina citi ES instrumenti un politikas virzieni; atzinīgi vērtē Savienības stratēģiju organizētās noziedzības apkarošanai 2021.–2025. gadam un prasa pastiprināt centienus šajā jomā; norāda, ka likumdošanas un ieteikuma tiesību pasākumi nevar būt efektīvi dalībvalstīs, attiecībā uz kurām pastāv bažas par tiesu iestāžu neatkarību vai cīņu pret korupciju; šajā sakarībā atkārtoti uzsver, ka ir ārkārtīgi nepieciešams izveidot ES demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānismu, kā to ierosinājis Parlaments;

36. atgādina, cik svarīga ir Regula (ES, *Euratom*) 2020/2092 par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai, kuru kopš 2021. gada 1. janvāra piemēro visām saistību un maksājumu apropriācijām; uzsver, ka Savienības finanšu intereses ir jāaizsargā saskaņā ar ES vērtībām un saistībām un ka Komisijai būtu jāizmanto nosacītības mehānisms, ja dalībvalstis nespēj aizsargāt šīs vērtības; šajā sakarībā atzinīgi vērtē pētniecisko žurnālistu nozīmīgo darbu, atklājot ES līdzekļu ļaunprātīgas izmantošanas gadījumus, un uzsver, ka ir svarīgi, lai žurnālisti varētu strādāt savā profesijā bez kavēkļiem, ko rada *SLAPP*;

37. uzsver, ka Savienības līmeņa pasākumiem *SLAPP* apkarošanai vajadzētu būt papildinošiem un saskaņotiem ar citiem pieejamiem instrumentiem, piemēram, demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību aizsardzības mehānismu, korupcijas apkarošanas politiku un pašreizējām finanšu programmām pilsoniskās sabiedrības un tiesu sistēmu atbalstam;

38. uzsver, ka cīņa pret korupciju ir būtiska demokrātijas, pamattiesību un tiesiskuma saglabāšanai, jo korupcija, kas var izpausties dažādos veidos, apdraud mūsu vērtības, valstu pienācīgu darbību un veicina organizēto noziedzību;

39. aicina Komisiju ikgadējā demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānisma ietvaros stiprināt regulāru, iekļaujošu un strukturētu dialogu ar valstu iestādēm, NVO, profesionālajām apvienībām un citām ieinteresētajām personām, lai aizsargātu un atbalstītu žurnālistus un citus pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus, kuriem draud *SLAPP*, kriminālvajāšana vai aizskaršana;

o

o o

40. aicina Komisiju nākt klajā ar priekšlikumiem, pamatojoties uz šīs rezolūcijas pielikumu;

41. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.

Ceturtdiena, 2021. gada 11. novembris

PIELIKUMS

1. Ieteikuma tiesību un saistošo tiesību pakete

Likumdošanas pasākumu paketē, kas attiecas uz *SLAPP*, ***tostarp agrīnas izbeigšanas mehānismiem***, būtu jāiekļauj priekšlikumi, kuri:

— ietver vispārīgus noteikumus, kas nodrošina aizsardzību pret *SLAPP*, un konkrētus tiesību aktus, ar ko nosaka kopējus minimālos standartus attiecībā uz atbalsta un atturošiem pasākumiem, kuri nodrošina aizsardzību pret *SLAPP*;

— konkrēti pievēršas civiltiesību jautājumiem, ko dalībvalstis tiek stingri mudinātas piemērot arī iekšzemes *SLAPP* lietām un starptautiskajām privāttiesībām, tostarp tiesu iestāžu sadarbībai un labvēlīgākās tiesas izvēlei;

— īpaši pievēršas krimināltiesību jautājumiem.

Neleģislatīvo pasākumu paketē turklāt būtu jāiekļauj:

— pienācīga tiesnešu un praktizējošu juristu apmācība par *SLAPP*;

— novērtējums par mijiedarbību starp dažādām tiesību jomām, piemēram, valstu mediju tiesību aktiem un konstitucionālajiem tiesību aktiem šajā kontekstā;

— īpašs Savienības fonds, lai sniegtu atbalstu, tostarp finansiālu palīdzību, juridisko palīdzību un psiholoģisko atbalstu, personām, kas cietušas no *SLAPP*, un viņu ģimenes locekļiem;

— atbalsts neatkarīgām struktūrām (piemēram, ombudiem), kas spēj izskatīt sūdzības no personām, kurām draud vai kuras saskaras ar *SLAPP*, un spēj sniegt tām palīdzību, kā arī atbalsts mediju pašregulējuma struktūrām;

— publiski pieejams Savienības attiecīgo tiesas nolēmumu reģistrs;

— vienots kontaktpunkts / atbalsta centrs, kuru atbalsta īpaši tam paredzēts šajos jautājumos specializējušos un praktizējošu juristu un psihologu tīkls, ar kuru *SLAPP* upuri var sazināties un kurā viņi var saņemt norādījumus un vieglu piekļuvi informācijai par *SLAPP* un atbalstu pret to, tostarp attiecībā uz pirmo palīdzību, juridisko palīdzību, finansiālo un psiholoģisko atbalstu, tostarp izmantojot līdzbiedru apmaiņas tīklus.

2. Vispārīgi noteikumi

Tiesību akta priekšlikumam par vispārēju aizsardzības pasākumu būtu divkāršs mērķis – saskaņā ar pamattiesībām un principiem, kas jo īpaši atzīti Hartā, aizsargāt personas, kas veic izmeklēšanu, ziņo vai citādi atklāj sabiedrības interešu jautājumus saistībā ar Savienības tiesību aktu pārkāpumiem, kas ietver ļaunprātīgu rīcību, kura nešķiet nelikumīga, bet ir vērsta pret tiesību akta mērķi vai nolūku, un aizsargāt iekšējā tirgus pienācīgu darbību.

Tiesību aktā būtu jāparedz arī:

a) skaidra *SLAPP* definīcija, tostarp definīcija par sabiedrības līdzdalību sabiedrības interešu jautājumos;

b) noteikumi par izmeklēšanu un ziņojumu, tostarp informācijas avotu, konfidencialitāti;

c) noteikumi par aizliegumu veikt represijas un efektīviem un atturošiem sodiem par *SLAPP* darbībām;

d) noteikumi, ar ko novērš pret *SLAPP* noteikto pasākumu ļaunprātīgu izmantošanu;

e) atbalsta pasākumi, tostarp:

i) efektīva palīdzība, informācija un praktiski padomi un atbalsts, ko sniedz vienots kontaktpunkts, kurš sniedz pirmo palīdzību *SLAPP* upuriem;

ii) juridiska un finansiāla palīdzība;

f) efektīvi pasākumi aizsardzībai pret represijām, ko izraisa pušu varas nelīdzsvarotība un kas ļauj novērst iespējamo nodarīto kaitējumu.

3. Civilprocess

Tiesību akta priekšlikumā par civilprocesa pasākumu, kas piemērojams *SLAPP* lietās un ko dalībvalstis tiek stingri mudinātas piemērot arī iekšzemes lietās, būtu jāveido tiesu iestāžu sadarbība civillietās, paredzot kopējus noteikumus par *SLAPP*, kas izriet no civilprasībām, un tajā jāparedz:

a) tas, ka prasītājs lietās, kas saistītas ar sabiedrības līdzdalību, sniedz precizējumu un pamatojumu par to, kāpēc prasība nav ļaunprātīga;

b) tas, ka tiesu iestādes pēc iespējas agrākā posmā vai nu *ex officio*, vai pēc atbildētāja pieprasījuma, pamatojoties uz viņa tiesībām iesniegt agrīnas izbeigšanas pieteikumu, bez liekas kavēšanās izbeidz ļaunprātīgu tiesvedību;

c) tas, ka tiesas jebkurā galīgā lēmumā ņem vērā ļaunprātīguma elementu;

d) tas, ka trešās personas var iejaukties un subrogēt atbildētāja tiesības un pienākumus saskaņā ar valsts procesuālajām tiesībām;

e) tas, ka tiesas, novērtējot izmaksas un nosakot zaudējumu atlīdzību, ņem vērā sabiedrības intereses un finanšu resursu līdzsvaru starp pusēm;

f) līdzekļi cietušo aizsardzībai pret *SLAPP* ārpus Savienības;

g) tiesības uz pilnīgu izmaksu segšanu;

h) tiesības uz zaudējumu atlīdzību par nodarīto materiālo vai nemateriālo kaitējumu, tostarp ekonomisko, reputācijas, psiholoģisko vai citu kaitējumu;

i) noteikumi par to, kā novērst turpmāku ļaunprātīgu tiesvedību, ko veic puse, kura ir iniciējusi *SLAPP* par tiem pašiem faktiem, proti, ņemot vērā šo apstākli, izskatot jaunu lietu.

Komisijas priekšlikumā, kura mērķis ir panākt juridisko noteiktību un paredzamību, pēc starptautisko privāttiesību instrumentu pārskatīšanas būtu jānosaka:

a) regulas "Brisele I" pārstrādāšana ar skaidru noteikumu, ka prasību par neslavas celšanu vai citu civilprasību un komercprasību gadījumā, kuras var būt *SLAPP*, jurisdikcija būtu jānosaka, pamatojoties vienīgi uz atbildētāja pastāvīgo dzīvesvietu un pienācīgi ņemot vērā gadījumus, kuros neslavas celšanas upuri ir privātpersonas;

b) tas, ka piemērojamie tiesību akti ir tās vietas tiesību akti, uz kuru publikācija ir vērsta, vai, ja šo vietu nav iespējams noteikt, tās vietas tiesību akti, kurā notiek redakcionālā kontrole vai attiecīgā darbība saistībā ar sabiedrības līdzdalību.

4. Krimināļprocess

Tiesību akta priekšlikumam par *SLAPP* krimināltiesiskajiem aspektiem būtu:

a) jāprecizē, ka gadījumos, kad goda aizskaršana, apmelošana un neslavas celšana ir noziedzīgi nodarījumi, to nevar izmantot *SLAPP* nolūkiem, jo īpaši izmantojot privātu apsūdzību;

b) jāprecizē noteikumi personu tiesību aizsardzībai, lai kriminālvajāšanu nevarētu izmantot *SLAPP* upuru apklusināšanai;

c) jāveicina spriedumu un tiesas lēmumu savstarpēja atzīšana un policijas un tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās.

d) jānosaka kopēji minimālie procesuālās aizsardzības pasākumi, lai aizsargātu atbildētājus no *SLAPP*, kuru pamatā ir gan kriminālapsūdzības, gan civiltiesiskās atbildības prasības, kas, iespējams, izriet no vienas un tās pašas darbības.

Ar šiem pasākumiem būtu jāpapildina pašreizējās Komisijas darbības, jau pieņemtie tiesību akti un turpmākās iniciatīvas.